У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ГРУДНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 15, 1970 No. 228. VOL. LXXVII.

ЕКЗЕКУТИВА І РАДА ДИРЕКТОРІВ УККА ВІДБУЛИ НАРАДИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У приміщеннях Українського Інституту Америки в суботу 12-го грудня вранці відбулось засідання Екзекутиви УККА, а в пополудневих годинах там же відбулись наради членів Ради Директорів УККА, до якої входять, крім членів Екзекутиви, члени Політичної Ради — брали участь 23 особи, Контрольної Комісії і Суду — 5 осіб, та 7 голів Відділів УККА, разом 55 осіб. Після прийняття протоколу з попереднього засідання Ради Директорів у березні ц. р. і його схвалення, звіти з праці за останній рік подавали в короткій формі, бо вони були написані й роздані присутнім, президент УККА проф. Л. Добрянський, екзекутивний заступник президента УККА Й. Лисогір, д-р Е. Жарський — про українське шкільництво, касир П. Пуцило — про стан фінансів, інж. М. Семанишин — про справи української молоді. Нарадою провадив Й. Лисогір. На запитання, що стосувались різних ділянок праці, в тому становища Українського Народного Фонду, відповідав директор Канцелярії УККА мгр Іван Базарко. До Статутової Комісії, яка має розпочати працю за рік перед скликанням XI Конгресу УККА, що припадає на жовтень 1972 року, вибрано на нараді Директорів: адвоката І. Робертса, д-ра М. Стахіва, мгр Є Лозинського, д-ра П. Стерча, д-ра Б. Шебунчака, В. Сохана, п-і Іванну Рожанковську.

Листи до кардиналів Є. Тіссерана і Максиміліяна де Фюрстенберга були предметом широкого розгляду на цьому засіданні Екзекутиви УККА з огляду на те, що справа створення і проголошення Патріярхату Української Католицької Церкви є тепер однією з найбільш актуальних для української спільноти в діяспорі. Лист до кардинала Є. Тіссерана був висланий від УККА 3-го грудня ц. р., а копії — до Папи Павла VI та видатних діячів, того ж дня. Після дискусії Екзекутива висловила побажання, щоб того, вже відісланого листа, підтримали всі наші крайові організації, на знак солідарности. На засіданні затверджено також текст другого листа, що буде відісланий до кардинала де Фюрстенберга. Саме минув рік, як Дирекція УККА відбула 6-го грудня 1969 р. авдієнцію в кардинала Фюрстенберга. Тоді кардинал Фюрстенберг з'ясував „комплікації", пов'язані з встановленням українського Католицького Патріярхату, але ствердив, що правнича спеціяльна Комісія працює над правним оформленням Соборного рішення щодо Східніх Патріярхатів. Тому, що минув уже рік, Екзекутива УККА прохає кардинала де Фюрстенберга повідомити, як далеко посунулась вперед праця тієї Комісії. В листі УККА підкреслено, що справа дуже важлива, бо вірні УКЦеркви в Америці й цілому світі з нетерпінням очікують рішень Апостольської Столиці. Вирішено також ще цього ж тижня вислати представників Екзекутиви УККА — д-ра Богдана Шебунчака, як голову Церковної Комісії, та ред. Ігнатія Білинського, до Торонта, на наради представників Координаційного Комітету Українських Організацій Канади і ЗСА для здійснення Патріярхату УКЦеркви.

На нараді Директорів винесено рішення щодо відзначувань Ювілею Лесі Українки в 1971 році, після заслухання доповіді д-ра Наталії Пазуняк про Лесю Українку, як поетку Українського Відродження, інформацій д-ра М. Стахова про культурні досягнення української еміграції за останній час та зреферування можливостей вшанування пам'яті Лесі Українки в Америці мгром І. Базарком. Вирішено одноголосно: „У зв'язку зі 100-літтям народження Лесі Українки Рада Директорів схвалила ініціятиву Екзекутиви УККА відзначити століття народження Лесі Українки, поетки Українського Відродження, імпрезою біля пам'ятника Лесі Українці в Клівленді, Ог., восени 1971 року, під час Тижня Культури в м. Клівленді, а здійснення програми імпрези доручити Координаційному Комітету Жіночих Організацій у ЗСА. УККА підтримує теж акції складових крайових організацій в різних осередках українського поселення, що будуть відзначати 100-річчя народження Лесі Українки".

Відбулася зустріч Комітету Стрийщини

Ню Йорк (егм). — В суботу, 12 грудня, тут у репрезентативній залі Пластового Дому відбулася перша Зустріч членів Комітету Стрийщини. Проводив нею голова комітету д-р Микола Ценко, секретарювала п-і Іванка Климовська і Евстахія Мілянич. Зустріч відкрив молитвою митрофорний прот. о. Омелян Мицик. Земляки Стрийщини відбули два міжкрайові З'їзди, в 1963 і 1968 роках. Тим разом відбуто тільки наскрізь ділову Зустріч. На ній Редакційна Колегія Альманаху Стрийщини, з її головою мгр Іриною Пеленською, звітувала про зміст і підготовку книжки та обмінювалися думками з присутніми про побажані зміни чи доповнення. При відкритті Зустрічі голова просив присутніх вшанувати пам'ять всіх земляків, що відійшли у вічність за час від останнього З'їзду. Перед приступленням до намічених доповідей, голова частинно відчитав, а частинно перелічив надіслані привіти та в окремому привітанні просив учасників віддати шану присутнім на залі сеніорам Стрийщини, а неприсутнім доручити переслати письмові привіти. Голова Комітету Подолян Степан Бартко привітав зустріч від Комітету та від о. Юрія Боднара. Проф. Лев Шанковський інформував про історію Стрийщини, яка сягає, як виявили археологічні розкопи (1956-57) в селі Кавсько і Добряни, до третього тисячоліття перед

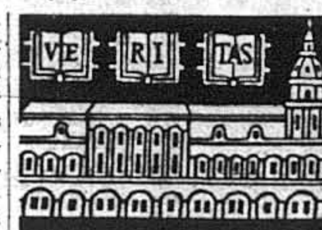
(Закінчення на стор. 3-ій)

Помер о. Микола Дереш, парох Лудлов, Масс.

В неділю, 13-го грудня, в Лудлов, Массачусетс, помер о. Микола Дерец, парох місцевої української католицької церкви. Покійний о. М. Дереш народився в 1893 році в селі Добряни коло Стрия, а священичі свячення одержав 7-го квітня 1921 року. Впродовж довгих років о. Микола Дереш був парохом села Молодичне коло Ходорова, а потім поділяв долю скитальців у Відні в Австрії і в Реґенсбурзі, в Німеччині. Після приїзду до Америки о. Микола Дереш дальше душпастирював та брав участь в громадському житті, чим здобув собі загальне признання та пошану.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В ГАРВАРДІ: ВЛАШТОВАНО ВИСТАВКУ ЗРАЗКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ Й КУЛЬТУРИ ТА ВІДБУТО З'ЇЗД ФКУ І ЗАСІДАННЯ НАУКОВОЇ РАДИ

Кембридж, Масс. — Гарвард, цей престижевий, світової слави американський університет, ще мабуть ніколи в своїй історії не гостив в своїх мурах стільки українців і не мав такого характеру, як минулої суботи, 12-го грудня. Понад пів сотні представників Фонду Катедри Українознавства, які прибули до Гарвардського університету з усіх усюдів помимо сніговії, що навістила південно-східні стейти минулої суботи, відбули свій четвертий з'їзд, в результаті якого принято ряд напрямних для приспішення збіркової акції в цілях створення ще двох катедр та Інституту українознавчих студій у цьому великому центрі науки.

Емблема українських студій в Гарварді: емблема Гарварду з написом 'VERITAS' (Правда) над будинком Могилянської академії в Києві, що символічно лучить ці дві світової слави академічні установи. Емблему виконав мистець Яків Гніздовський.

Наради, що відбувалися в авдиторії Бойстон Голлу, почалися з малим спізненням так з уваги на погану погоду, як і на велике зацікавлення делеґатами і гостями виставкою україніки в університецьких бібліотеках Гоутон і Вайднер. Проф. Омелян Пріцак, голова Гарвардського Комітету Українознавчих Студій, обвів три тури зацікавлених гостей — серед них багато батьків з дітьми — попри численні засклені ґабльотки, в яких можна побачити пам'ятки української науки і культури: стародруки з часів, коли ще Колюмб не відкрив Америки, рукописи, рідкісні видання, тощо. Один з американських професорів Гарварду, який недавно відбув наукову подорож по Україні, заявив, що до „цієї виставки заледве чи міг би Київ ще щось додати".

З'їзд ФКУ відкрив д-р Іван Дідюк, голова комітету ФКУ в Бостоні, який був господарем цього збору, покликаючи о. пропропресвітера Мирона Пахолка, пароха української православної церкви св. Андрія в Бостоні, до відмовлення молитви. Опісля коротко промовляв мгр Степан Хемич, голова ФКУ, який рівнож запропонував президію з'їзду в складі: інж. Михайло Корчинський (Піттсбурґ) — предсідник, Зеня Дідошак (Боффало) — заст. предсідника, проф. Борис Губка (Рочестер) — заст. предсідника, мгр Ярина Турко (Гарвард) і Орися Лагошняк (Клівленд) — секретарі. Після відчитання численних письмових привітів проф. Б. Губкою, інж. М. Корчинський відчитав текст почесної грамоти, якою нагородило мгра С. Хемича Укр. Технологічне Товариство Піттсбурґу. Обширний звіт з праці ФКУ подав його віце-президент та організаційний референт мгр Богдан Тарнавський. Подрібний звіт з усіх ділянок праці ФКУ був розданий в друкованій формі усім делеґатам та гостям.

Фінансовий звіт виказує, що досі понад 5.000 осіб пожертвували на українські студії в Гарварді загальну суму 632,000.00 дол., з т. зв. дорівняльного фонду вплинуло 102,690.00 дол., отже разом на фонд українських студій в Гарварді вплинуло 734,690.00 дол., з чого передано Гарвардові на конто 660.000.000 дол., на банкових контах ФКУ здепоновано є 61,804.47 дол., а адміністраційні видатки (від початку збіркової акції) виносили тільки 8,611.66 дол. Між жертводавцями є 143 меценати, які склали по одній тисячі і більше долярів на цей фонд, 108 добродіїв що склали по 500.00 дол., членів ФКУ, що пожертвували по сто долярів є 3,121, а 1,562 сплачують задекляровані 100-долярові пожертви. Організаційною мережою ФКУ охоплені тепер 57 місцевостей, в яких працюють комітети або представництва ФКУ, що нараховують разом 412 осіб.

Студенти мають голос

Після звітів, мгр Б. Тарнавський коротко представив студентів, які користають з українських студій в Гарварді: Любомира Гайду, Ореста Субтельного, Григорія Грабовича, Віктора Рудя, Адріяна Сливоцького, Зенона Когута, Франка Сисина, Галину Дуду, Лізу Кроне, Любу Дику, Лярису Шевчук, Ігора Вовчука, Ришардз Гантулу та Н. Стокера, як також бібліотекарку мгр Ярину Турко та редакторку „Нюзлеттер" Ваву Бачинську. Поодинокі з цих студентів забирали слово та коротко говорили про свої студії.

Світла і тіні збіркової акції

Представники Фонду Катедри Українознавства з Ню Йорку, Рочестеру, Бостону, Філядельфії, Піттсбурґу, Клівленду, Лорейну та інших місцевостей забирали голос в дискусії, говорючи про свої успіхи і трудноші в збірковій акції. Вони різні в кожній громаді, але всі однодушно стверджували, що українські студії в Гарварді є таким переконливим арґументом, що ніхто не відмовиться від пожертви, як з цими студіями та їх значенням познайомиться. Всі стверджували, що рішальну ролю у збірковій акції грає власна віра та власний ентузіязм до справи цих студій. В дискусії видвигнено ряд нових пропозицій в дальшій збірковій акції. Підсумовуючи дискусію і пропозиції, предсідник нарад інж. М. Корчинський ствердив 2 основні висновки, що їх з'їзд підтвердив у формі резолюції: 1. потверджено ще раз плян створення в Гарварді трьох катедр та Інституту українських студій і 2. з уваги на всілякі можливі комплікації щодо реченців, рішено повести дальшу збіркову акцію найбільш інтенсивно, щоб цей плян трьох катедр та Інституту можна було здійснити в найкоротшому часі.

ЗАСІДАННЯ НАУКОВОЇ РАДИ

Кембридж, Масс. — Популяризація українознавчих студій при Гарвардському Університеті, зв'язки з американськими науковими товариствами, притягнення уваги американських та канадійських університетів і наукових установ до програми, праці і видання вже існуючої катедри українознавства в Гарварді — ці та інші справи були темою нарад Наукової Ради, що відбулися минулої суботи в рамцях IV З'їзду ФКУ. Наради, в яких взяло участь шість членів Ради та якими проводив її голова проф. д-р О. Пріцак, відбулися в пообідніх годинах в залі ук-

(Закінчення на стор. 4-ій)

През. Ніксон найменував конґресмена Буша на делеґата ЗСА до ОН

Вашинґтон. — В п'ятницю минулого тижня през. Ніксон подав до відома, що він найменував конґресмена Джорджа Буша на становище делеґата З'єднаних Стейтів Америки до Об'єднаних Націй. Буш має зайняти місце дотеперішнього голови делеґації ЗСА Чарльза В. Йоста. Три тижні тому був намічений на це становище дорадник Президента Деніель Патрік Мойніген, протеж він після кількох днів зрезиґнував. Новонайменований делеґат ЗСА до ОН Джордж Буш, республіканський конґресмен із Тексасу, зазнав поразка в цьогорічних листопадових виборах. Він має 46 років і досі не займав ніякого становища в дипломатичній службі Ч. В. Йост має 63 роки, належить до демократичної партії і був призначений Ніксоном на голову американської делеґації в ОН зараз після його інавґурації на Президента ЗСА. Повідомляючи про призначення Буша, през. Ніксон заявив, що Йост відходить на власне бажання, висловлене ще влітку цього року. Оцінюючи високо і з признанням працю Йоста, як голови американської делеґації в ОН, през. Ніксон сповістив, що Йост залишається в дипломатичній службі і займе новий важливий дипломатичний пост. Дехто сподівається, що Йост прийде на місце Ралфа Бонча, дотеперішнього генерального підсекретаря. Буш матиме ранґу члена кабінету ЗСА. Його призначення має бути затверджене Сенатом 20 січня 1971 року.

30-річчя Окружної Ради СУА в Ню Йорку відзначено урочистим бенкетом

Ню Йорк. — В суботу 12 грудня ц.р. тут в залі Народного Дому відбувся бенкет для відзначення 30-річчя Нюйоркської Окружної Ради Союзу Українок Америки. В рамцях програми бенкету, яка охоплювала багато промов і привітів, заплянувано будову власного дому в Ню Йорку. У зв'язку з бенкетом була влаштована виставка з оглядом тридцяти років праці і діяльности Окружної Ради СУА. Докладніше звідомлення із цієї ювілейної імпрези буде подане у завтрішньому числі „Свободи".

Відзначено 50-тиріччя музичної творчости Антона Рудницького

Філядельфія. — Українське Співоче Товариство „Кобзар" і Почесний Громадський Комітет влаштували тут 12-го грудня Святочний концерт для відзначення 50-річчя композиторської і виконавчої діяльности Антона Рудницького. На початку голова хору „Кобзар" Омелян Татунчак, відкриваючи вечір, підкреслив у короткому вступному слові, що хор „Кобзар" завдячує „впертості і витривалості" свого вже кругло 20-тирічного диригента Антона Рудницького — „свій ріст і своє мистецьке обличчя". Проф. д-р Григор Лужницький виголосив промову, в якій з'ясував ролю Антона Рудницького, як композитора, музиколога, дириґента і критика, порівнявши його місце в історії української музики з місцем Миколи Вороного в літературі з початком цього сторіччя: як Микола Вороний боровся проти аматорщини в літературі, так Антін Рудницький вів і веде послідовно змагання проти аматорщини та за нові ідеї в музиці, приспорюючи цим собі багато ворогів. Характеризуючи Антона Рудницького, як модерніста, промовець цитував думки про нього таких музикологів, як Роман Придаткевич і пок. Зіновій Лисько. Д-р Лужницький вітав Ювілята зокрема від Головної Наукової Ради НТШ, як дійсного члена НТШ. Весь концерт складався тільки з творів Антона Рудницького. У першій частині виступали виключно солісти: молодший син Антона Рудницького Доріян — челіст, сопрано Євгенія Василенко, проф. Володимир

(Закінчення на стор. 3-ій)

Український Ню Йорк щиро привітав фільм „Ніколи не забуду"

Ню Йорк. — У неділю 13 грудня 1970 р. українські громадяни метрополії у пополудневих годинах мали нагоду вислухати цікавої доповіді про великого Митрополита Андрея Шептицького, яку виголосив парох церкви св. Духа на Брукліні Впр. о. Николай Вояковський; доповідь проф. Мик. Чировського про лист кард. Тіссерана; були на виставці емалій і металевих скульптур К. Шонка-Русича в ґалерії ЛМКлюбу та ін. імпрезах. Кілька тисяч глядачів аплодували на закінчення двогодинних кіносеансів у залі „Академі оф Мюзік" на 14-й вулиці, де йшов від 2-ї год. дня до 12 ночі кольоровий, звуковий повнометражний фільм української канадійської компанії „КАНУКР" під керівництвом Вол. Васіка „Ніколи не забуду". Впадало в очі, що подивитись на цю кінокартину з часів другої світової війни та героїчної боротьби українських повстанців проти фашистів і комуністів приходили не лише старші українські глядачі — матері вели з собою дітей, було також багато молоді, переважно студентів. Фільм поставили за повістю Ст. Любомирського Вол. Васік, молодий обдарований мистець Вол. Бачинський і досвідчений режисер і актор Богдан Паздрій, який виконував у у фільмі також ролю священика. Увесь фільм супроводжала музика молодого композитора Зенона Лавришина у виконанні 60-членної Оркестри з Торонта. В заголовних ролях виступали: Рома Дольницька і Юрій Денисенко, в головних: Іван Ралько, Богдан Паздрій, Михайло Сеник, Михайло Лялька, Ірена Башук, Оксана Чайківська, Любомир Рихтицький, Зенон Війтенко, Ніна Тарновецька, Юрій Більський, Марія Стебельська, Михайло Морозюк, Роман Березовський, Іван Вацко, Юліян Дубровський, Володимир Довганюк, Іван Деркач. Фільм „Ніколи не забуду" оплескували не тільки українці, між глядачами було чимало американців різних етнічних походжень.

ПЕРЕВІРКА І ПІДСУМКИ СТАНУ І ДІЯЛЬНОСТИ УНС БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ЧЕРГОВИХ НАРАД ЙОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ

Джерзі Ситі. — Загальна перевірка стану і активности чотирьох головних відділів Українського Народного Союзу: фінансово-господарського, організаційного та видавничо - культурного були предметом чергових і в цьому році останніх нарад Головного Екзекутивного Комітету, що відбулися тут у приміщеннях Головної Канцелярії минулої п'ятниці, 11 грудня. Наради відкрив і ними проводив головний предсідник Йосип Лисогір і в них, крім нього, взяли участь: заступник головного предсідника проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника на Канаду сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника пані Марія Душник, заступник головного предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох та головний касир дир. Петро Пуцило і ред. А. Драган. Після вступних формальностей та полагодження деяких справ, зокрема справи підготови та публікації протоколів з нарад Екзекутивного Комітету і Головного Уряду, приступлено до звітування, що його, згідно з дотеперішньою традицією, започаткував головний касир дир. Петро Пуцило.

Звіт дир. Петра Пуцила

Подавши баланс майна УНСоюзу, що з кінцем жовтня досягало вже 36 мільйонів долярів, та загальний огляд інвестицій того майна у вартісних паперах-бондах, гіпотечних позичках та позичках на членські грамоти і в реальностях, звітодавець звернув увагу на деякі проблеми, що їх має очолюваний ним фінансовий відділ УНСоюзу. Звітодавець твердив, що в теперішній господарській ситуації країни немає будь-яких проблем з інвестиціями майна, але є деякі проблеми з інкасуванням вкладок від поодиноких Відділів УНСоюзу, бо не всі з них розраховуються точно і своєчасно. Дир. Пуцило назвав ці Відділи та їх секретарів, які не виконують тих своїх розрахункових обов'язків точно і своєчасно із поважною шкодою для членів тих кількох Відділів. Справа в тому, що коли Відділ своєчасно не розрахувався із зібраних ним членських вкладок, то він може бути суспендований і тоді його члени, на випадок нещастя будь-якого з них, втрачають свою забезпеченеву охорону. Дир. П. Пуцило вважає, що ті Відділи і їх секретарі, які своєчасно не розраховуються, повинні бути суспендовані згідно з постановами статуту і це повинно бути проголошуване в офіціяльному органі УНС „Свободі", щоб члени тих Відділів були своєчасно про це попереджені. Є так само деякі залеглості у сплаті відсотків та амортизації від кількох гіпотечних позичок. Таких боржників, після упімнення, передається адвокатові для законного полагодження справи. Дальше зупинився звітодавець ще на модернізації і механізації книговодства УНСоюзу, що їх саме тепер розглядається і приготовляється.

Звіт д-ра Я. Падоха

Головний секретар д-р Я. Падох насамперед ствердив, що по кінець листопада ц.р. до УНСоюзу зорганізовано 4,712 нових членів, у порівнянні із 5,462 новими членами, що їх придбав УНСоюз в минулому, ювілейному році. Звітодавець передбачає, що організаційні здобутки впродовж грудня зможуть

(Закінчення на стор. 3-ій)

Учасники економічно-наукового симпозіюму ТУІА вислухали п'ять доповідей

Ню Йорк, 12-го грудня. — Тут у приміщеннях Українського Інституту Америки Т-во Українських Інженерів Америки влаштувало економічно-науковий симпозіюм, який складався з п'яти цінних і фахових доповідей, виголошених знавцями своїх ділянок індустрії, економії, фінансового ринку та інженерного права. З рамени ТУІА, що його очолює інж. Володимир Гнатківський, зорганізував цей симпозіюм інж. Зенон Салевич, а проводив ним в ролі координатора інж. Мирон Гнатейко, який представив поодиноких доповідачів та проводив дискусію із запитами та відповідями після кожної доповіді. Д-р Карло Зайнінґер розказав про найновіші досліди в ділянці мікроелетроніки в ляборатоніях RCA, та поділився своїми думками про спосіб керування такими працями, що їх виконують дослідники і науковці. Інж. Ігор Суховерський доповідав про нові способи керування кваліфікованими робітниками, що їх за ініціятивою доповідача введено в підприємствах корпорації Алькан Алюміній. Д-р Богдан Кекіш поширив свою доповідь на тему економіки в промисловості цікавими спостереженнями та передбаченнями відносно економіки країни та реакцій на економічні зміни в біржевому ринку. Мґр Володимир Баранецький представив у своїй доповіді чимраз більшу пов'язаність та економічну залежність всіх країн вільного світу та про ріст нового феномену „Евро доляра", який причинився до інтернаціоналізації фінансового ринку.

Д-р Карло Зайнінґер

Інж. Ігор Суховерський

Д-р Богдан Кекіш

Мґр. Вол. Баранецький

Інж. Сидір Тим'як

Про правну сторінку інженерської професії докладав інж. Сидір Тим'як, який докладно вияснив різного роду контракти в індустрії та будівництві та їхнє правне значення особливо для інженерів. Після кожної доповіді вив'язалися дискусії із живим обміном думок на теми доповідей, що їх уважно вислухало біля сотні учасників симпозіюму. Приявним на цьому симпозіюм був Архиєпископ і Голова Консисторії Української ПЦ вЗСА Владика Мстислав, якого на початку вечора привітав від імені господарів імпрези інж. Мирон Гнатейко.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Єдність в народі

У своїй першій промові, як новообраний 5 листопада 1968 р. 37-ий президент З'єднаних Стейтів Ричард Ніксон згадав про пропагандивний плякат одної дівчини, що його він запам'ятав з передвиборчої кампанії: „З'єднай нас!" — „брінг ас туґедер". Опозиційна супроти Президента преса й неохочі діячі також із ліберального крила Республіканської партії закидали йому перед листопадовими цьогорічними виборами — і закидають — що він неначе призабув потребу завести згоду в американському суспільстві, яку порушили суперечності в справі В'єтнамської війни. Вони особливо критикують виступи віце-президента Спіро Егню, який ніби своєю гострою характеристикою радше завогнює, як злагіднює внутрішньоамериканські відносини. Проблему згоди в суспільстві заторкнув на пресовій конференції президента Ніксона в минулий четвер 10 грудня ц. р. один журналіст. На це Ніксон відповів: „Це, очевидно, проблема, але хочу підкреслити, що поділи в цій країні ніколи не минуться, тут завжди буде щілина між ґенераціями і завжди будуть розбіжності між расами та віровизнаннями. Проблема в тому, щоб послабити ці розбіжності, щоб розгорнути діялог... Я стурбований відносинами з молоддю. Сподіваюся, що коли . . . закінчимо В'єтнамську війну, то це допоможе у відношенні до молоді . . ." І Ніксон висловив бажання, щоб „зрозуміння" для злагіднювання розбіжностей мали також газетні коментатори.

У цій відповіді Ричарда Ніксона криється давня істина: ні в одному великому народі не може бути повної єдности думок і повної згоди, як ставитися до актуальних справ. Теоретично „ідеальна єдність" в народі й державі існує тільки при авторитарних режимах, як це було за нацизму в Німеччині, фашизму в Італії чи є тепер під комуністичним режимом в СССР та його сателітах. Але це власне єдність в „лапках": одна партія, зуніфікована преса та відсутність будь-якої, навіть найскромнішої зовнішньої опозиції це насправді цвинтарна тиша, в якій існують два табори: керівна партійно-державна упривілейована верства і нарід, якому закрито рота.

При демократичному устрої, який леґалізує існування різних політичних партій з різними соціяльно-політичними програмами, різнородність поглядів та існування опозиції вважається не за зло, а власне за основу свободи народу, свободи думки, слова і діла. Очевидно, свобода слова не значить, що будь-котрий глядач у затемненій залі театру має право крикнути „горить!". І свобода дії не дозволяє поводитися всупереч зобов'язуючим законам. Так само існування різних партій не сміє доводити до партійницької гризні. Величезна різниця, яка існує між свободою і анархією, відповідає різниці між коліноприклонним, безкритичним сервілізмом і засліпленим „принциповим" опозиціонерством. На цю власне загрозливу риску деяких пресових і радіо-телевізійних коментаторів натякнув Ричард Ніксон, кажучи про зрозуміння шляхів, які ведуть до злагіднення наявних в суспільстві ферментів та до сприяння „діялогові" на всі актуальні проблеми.

Існують справи, у яких ввесь нарід, все суспільство об'єднане. Це справи принципової ідеології. Такими справами в Америці є Конституція і її Додатки, особливо перших 10 Додатків, що становлять „Закон про Права". Такою справою є господарство, яке спирається на приватній ініцiятиві і приватному суперництві. Навіть чорні і білі американці, які виступають проти „естаблішменту" і демонструють у судових залях піднесеними вгору п'ястуками, напевно не хотіли б скасування громадянських свобід і введення державної контролі над економікою країни за комуністичним зразком, крім, може, „твердого ядра" комуністів, які у своїй наївності мріють про прихід до влади після заведення в Америці „марксо-ленінізму".

Єдність в українській громаді в діяспорі не полягає в тому, щоб всі мали одностайні погляди на всі справи, а в тому, щоб усі, визнаючи принциповий ідеал, зформульований у 4-му Універсалі, знали міру культурних парляментарних народів у вирішуванні всіх спірних справ. Для такої єдности в суспільстві потрібна громадсько-політична зрілість: не накидати іншому свої думки, а переконувати, дискутувати, визнавати принцип більшости й льояльної опозиційної меншости. Потрібна єдність на протимосковському і протикомуністичному фронті. І така єдність насправді в українській громаді існує.

У ВАРШАВІ ПІДПИСАНО ДОГОВІР

Мюнхен. — 7-го грудня, в палаці Радзівілла у Варшаві міністри Німецької Федеративної Республіки і члени уряду комуністичної Польщі підписали договір, що має встановити дипломатичні зв'язки між обома країнами.

Ці зв'язки були перервані дуже давно, 1 вересня 1939 року, коли Гітлер послав проти Польщі своє військо і, ще не закінчивши світової війни, почав колонізувати польські землі та винищувати людність Польщі. (Від 22 червня 1941 р. німецький „фюрер" почав творити „колонізаційний простір" для Німеччини також на Україні).

1945 р. широкі пляни Гітлера скінчилися катастрофою. Уряди держав-переможців вирішили, що за політику Гітлера несе відповідальність не тільки він та його диктаторська партія, ал й німецька нація.

Західні сусіди — противники Німеччини в другій світовій війні — не вимагали від німців відшкодування територією. Уряди Америки і Великобританії вже тоді подекуди відчували, що після війни матимуть клопіт з своїм мимовільним союзником — Сталіним. Тому не було в інтересі західних великодержав „ліквідувати" Німеччину, як пропонував у Вашинґтоні міністер Морґентав.

На сході Москва почала здійснювати давній плян царського уряду, про який колись писав Карл Маркс: поширити кордони Російської імперії по лінії, що веде від Штеттіну в гирлі Одри до Адріятичного моря. Для цього в Москві вирішено „совєтизувати" ті країни, що наприкінці другої світової війни були окуповані російським військом, і перетворити їх на „сателітів" (згрубша — „поплентачів") Кремлю.

Найтяжче було здійснити цей плян у відношенні до Польщі. Адже від кінця XVIII віку і до 1939 р. Польща мала п'ять збройних конфліктів з загребущою Росією. 15.000 польських старшин, закатованих у Катині після 1939 року, живуть в пам'яті польського народу.

Однак Москві вдалося після другої світової війни перетворити „людову Польщу" на свого сателіта. З волі Москви владу над поляками доручено комуністичній партії, яка у вільних виборах ніколи не могла б здобути вплив у країні. „Людова Польща" стала на деякий час також російською провінцією, як совєтська Україна, Литва або Грузія на Кавказі.

Польські патріоти (цей патріотизм часто у них переступає розумні межі і стає завойовницьким націоналізмом) не могли забути втрати територій білоруських і українських на користь Росії після 1939 р. Як нагороду за втрачені не свої землі на Сході поляки одержали четвертину території Німеччини в її границях з 1937 року. Німецьку людність із цих територій з містами Вроцлав (Бресляв), Щецін (Штеттін) на схід від рік Одри й Нісси виселено на захід. Цей акт затверджено на нараді Рузвелта, Сталіна і Черчілла в Потсдамі в 1945 році.

Після того минуло 25 років. На тих землях оселилося 9 мільйонів поляків. Виселені німці в Західній Німеччині все мріяли, що вернуться на схід в рідні околиці. Але минали роки; старше покоління переселенців відходить у вічність, молодь „приростає" до тих міст і областей Західньої Німеччини, де народилася й виростала. Кожна людина, що реально думає, мусить прийти до переконання, що не на те переселено мільйони німців зі сходу на захід у 1945 році, щоб знову робити „мандрівку народів" на схід.

Підписавши у Варшаві договір з Польщею про визнання кордону по лінії Одри й Нісси, німецький канцлер Брандт звернувся з промовою до німецького народу. Він сказав, що договір з Польщею „не втрачає нічого, що не було вже давно програне. Програне не нами, що маємо й мали політичну відповідальність у Німецькій Федеративній Республіці. Але програне злочинним режимом націонал-соціялізму".

Договір Бонну з Москвою та Варшавою має бути затверджений парляментом Західньої Німеччини, але з умовою, що Москва примусить свого сателіта в Східній Німеччині дати полегші для людности Західнього Берліну. Хоч Москва дозволяє Ульбріхтові „грати на нервах" населення Західного Берліну, але, мабуть, не схоче цією дрібною справою зруйнувати свій плян — забезпечити собі тверді кордони в Европі, щоб мати вільну руку в Азії, в сусідстві з імперією Мао Тсе-тунга.

З нагоди підписання Варшавського договору слід звернути увагу на його можливі політичні наслідки. Полякам усіх напрямів, також і комуністам, буде „легше дихати", знаючи, що з заходу Польщі не загрожує ревізія кордонів. Тому навіть теперішній уряд у Варшаві може почати вільніше діяти у внутрішній і зовнішній політиці: такий приклад дає румунський Чаушеску, що має приязні зв'язки з Пейпінґом і також був гостем у Білому Домі у Вашинґтоні.

Діставши запевнені кордони на заході, поляки будуть менше мріяти про „східні креси", де вони панували до вересня 1939 р., і не будуть святкувати роковин війни з українцями за „польський Львів" (Львів мав жидівську більшість) і роковин походу ґенерала Желіґовського на Вільну в 1920 р.

Чехи й словаки, поляки, мадяри, румуни та інші піддані російського імперіялізму моґтимуть поставити опір натискові загребущого російського імперіялізму.

П. А.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!

К. Крупський

ЦІННА СТУДІЯ МОВ ЕТНІЧНИХ ГРУП

Не раз учні українського походження в Америці стають перед запитом інших школярів чи вчителів: якою мовою, крім англійської, вони володіють, або якою мовою говорять їхні батьки? Коли вони відповідають, що розмовляють українською мовою, то часто мусять давати пояснення, бо немало американців уважають нашу мову за діялект російської.

Дуже допоміжною в таких випадках може послужити українцям книжка професора Єшіва уінверситету, Єшуги Фішмана п.н. „Ленґвідж лоєлті ін ди Юнайтед Стейтс". Рік чи два тому в „Свободі" була згадка про цю книжку, опубліковану ще в 1966 році. Щойно тепер запізнавшись з нею, думаю, що варто ще раз звернути на неї увагу.

Це серйозна, на 478 сторінок дослідча студія, яку проф. Фішман провів з поміччю десятка співпрацівників. Головним об'єктом досліду було те, як зберігаються мови етнічних груп у ЗСА. Праця проф. Фішмана була спонзорована Дослідчою Мовною Секцією при Департаменті Освіти ЗСА.

Для нас, українців, ця праця є цінною ще й тим, що її автор трактує українську мову нарівні з найбільшими етнічними мовами в ЗСА. У вступі розділу під назвою „Українці намагаються зберегти свою мову в ЗСА" (сторінки 318-357) подано широкий та правдивий огляд, як український народ зберігав свою мову під московською, польською та іншими займанщинами. Далі говориться про українську еміґрацію до ЗСА, про її соціяльний склад та початки церковного і громадського життя. Ще далі — про наплив після закінчення другої світової війни української політичної еміґрації, яка зміцнила українську етнічну групу значним відсотком освічених людей та інтелектуалів. Як наслідок цього зросло й зміцніло суспільно-громадське та церковне життя, постали молодечі організації, які ставлять собі за одну зі своїх головних цілей зберігати українську мову.

В книжці наведено дані про парохії української католицької і православної Церков, число яких за роки 1950-59 показує великий зріст. Цікаві порівняльні таблички соціяльного складу української еміґрації за роки 1899-1910 і українських політичних втікачів у Німеччині в 1948 р.

Цифри про стан першої української еміґрації взято з джерел іміґраційного уряду і з публікації Василя Мудрого. Серед першої еміґрації поза кількома священиками інтеліґенції майже не було. На 128,460 еміґрантів 97.86% були хлібороби. Соціяльний склад другої еміґрації значно змінився: хліборобів є вже тільки 42.56%. Цензус, переведений у 1940 р., показав, що тільки 83,000 українців подали українську мову як рідну, а за цензусом, переведеним у 1960 р., ця цифра збільшилась до 252,974 осіб. Отже, зріст на 202.6%.

З українських авторів професор Фішман покликається на: Ю. Бачинського („Українська іміґрація в З'єднаних Державах Америки", Львів, Наукове Т-во ім. Шевченка, 1914), В. Галича („Юкрейніенс ін ди Юнайтед Стейтс", Чикаґо, 1937), В. Кубійович (Енциклопедія Українознавства, 1949), В. Мудрий („Нова українська еміґрація" в Ювілейній Книзі Українського Народного Союзу, 1954), Ярослав Рудницький (Матеріяли до українсько-канадської фолкльористики і діялектології, УВАН, Вінніпеґ, 1958).

Цих кілька рядків не є ніякою рецензією на працю проф. Фішмана. Я хотів тільки звернути увагу на його об'єктивність супроти українців, бо, як знаємо, більшість дослідників іґнорують нашу еміґрацію, ідентифікуючи нас з тими, що поневолюють Україну.

Про цілість праці проф. Фішмана треба було б сказати більше: вона багата на факти, які автор аналізує в соціо - філософічних аспектах. У читача складається враження, що автор дорожить мовою кожної етнічної групи в ЗСА. Він здає собі справу з того, що англійська мова не була тут накинена силою, але не є по стороні тих ірляндців-католиків, які стараються приспішувати асиміляцію інших етнічних груп.

Прикро вражає твердження автора на ст. 343 щодо української і лютеранської Церков. Розглядаючи різні асиміляційні чинники та спроби спротиву асиміляції, він пише: „Заплутаність цієї справи може бути коротко зформульована так: найсильніша і найвитриваліша етнічна організація — Церква, найменше заінтересована збереженням етнічної спадщини її засновників".

В іншому місці проф. Фішман пише, що це стосується до всіх релігій за винятком жидівської, яка „традиційно є національною ідеологією" (ст. 342). Однак, автор признає великі заслуги Українській Католицькій Церкві в боротьбі проти денаціоналізації в Західній Україні за панування Австрії.

Нам тяжко погодитися з наведеною автором Гансеновою теорією „третьої ґенерації", згідно з якою син старається забути, а внук хоче запам'ятати. Нам здається, що внук не має що запам'ятовувати, коли батько забуде.

Переконливо представив автор аналізу відчуження першої ґенерації. Він слушно пригадує, що конфлікт поміж старою і молодою ґенераціями знаний не віднині, а у випадку української політичної еміґрації цей конфлікт посилюється ще й тим, що батьки часто без уміння переконати накидають синам ще й любов до звичаїв та традицій їм чужих, бо виросли вони вже поза Україною. Тому, пише автор, велика частина того покоління якось „тримається" свого, поки живе разом з батьками, а потім зриває часто з усім, що накинули їм батьки.

Не можемо погодитися з цим як загальним явищем. На практиці бачимо, що наше перше покоління ще сильно зв'язане з нами. І також бачимо, що, переїхавши до іншого міста, наші молоді люди негайно нав'язують контакт з українською громадою та церквою і часто стають активними в громадському житті.

Автор подає в своїй книжці також статистичні таблиці про етнічну пресу в ЗСА, публікації та радіопередачі. Це направду вартісна праця.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ПРО ПОСВЯЧЕННЯ ЦВИНТАРЯ СВ. ДУХА

У „Свободі" з 24-го листопада ц.р. поміщено звідомлення з урочистого благословення площі під Український Цвинтар св. Духа Стемфордської Дієцезії, в якому пропущено участь цілого роя сумівців і сумівок Осередку СУМА з Ню Йорку на чолі з булавним Василем Лавром.

Не входжу в те, чи це є наслідок тенденційности дописувача (шкода, що дописувачі не подають своїх прізвищ), чи просто пересчення, але не можу погодитись з тим, що саме тепер, коли в українському суспільстві прийняте популярне гасло „Лицем до молоді", чомусь так часто молодь переочується або зовсім недобачується. Якщо мова про цей випадок, то годі було не бачити сумівської молоді на тих урочистостях, яка зі своїм прапором очолювала колону в поході на площу.

Корнель Василик,
голова Осередку
СУМА в Ню Йорку

„НЕЧИСТА СИЛА" З МОЛДАВІЇ

Вже декілька разів читачі лаяли „Свободу" за всякого калібру „чортиків", які доволі часто її обсідають. Ще півбіди з малими чортинятами. Так ось недавно об'явився у „Свободі" здоровенний (не згадуючи проти ночі) рогатий і хвостатий чортисько.

У редакційній новинці п. наг. „Вийшов перший том молдавської енциклопедії" („Свобода" з 19 листопада 1970) подано на самому початку таке: „У Молдавській автономній ССР, що перебуває формально в зв'язку з Українською ССР, вийшов друком перший том „Енциклопедії Совєтської Молдавії" в Кишиневі".

Молдавська ССРеспубліка, утворена законом Верховного Совєту СССР 2-го серпня 1940 р. після прилучення Басарабії — є складовою республікою Совєтського Союзу і не має ніякого, навіть формального зв'язку з УССР. Створення МССР мало на меті розбиття цілости румунської етнографічної території й румунського народу та його русифікацію, — а ще більше, цілковиту русифікацію українців, що становлять коло 15% населення цієї республіки — понад півмільйона.

Молдавська Автономна ССР в складі Укр. ССР існувала в 1924 - 40 рр., себто понад 30 років тому.

Зенон Стефанів
Нюарк

ПРОЄКТИ ПАМ'ЯТНИКА ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

На засіданні республіканського Комітету для вшанування пам'яті Лесі Українки в 100-річчя народження великої поетки і драматурґа, що відбулось у Києві під головуванням О. Гончара, повідомлено, що „Лісову пісню" поставить театр у Луцьку, що „відремонтовано будинок у Новоград-Волинському, де народилась Л. Українка", що „в селі Колодяжному впорядковано музей - садибу письменниці". Але „Літературна Україна" з 4-го грудня, звітуючи про засідання Комітету, не згадує про підготову до відкриття пам'ятника Лесі Українці в Києві: з двох нібито остаточно вибраних після дворічного конкурсу проєктів пам'ятника ще й досі не вибрано того, який буде встановлений у Києві в 1971 році.

ПРО УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ

Зима надходить, але не вільно нам засипляти.

Як сповіщала „Свобода", при багатьох коледжах та університетах відкрито або мають бути відкриті курси українознавства, головне з історії України. Згідно з останнім звідомленням, стейтовий коледж у Боффало Н.И розпочне український курс.

Такого роду новини радісні і вартісні, бо родиться надія, що Америка стане не то що П'ємонтом, але центром українознавства так для нашої молоді, як і американської, чого червона Москва не дозволяє на Україні.

Одне лише вражає: в стейті Коннектикат, де є великі українські громади, в коледжах і університетах нема курсів ані української мови, ані історії. А шкода! Бо багато української молоді вчиться в тих коледжах, як в Сторрс, Віллімектик, Ню Брітен, Ню Гейвен, Гартфорд, Бриджпорт. У деяких є навіть наші українці професори.

Чим це пояснити?

Загально спостерігається одне, а саме, що національне життя по наших громадах у Коннектикаті завмирає. Часами влаштовують концерти та політичні зібрання, але національного виховання і духа бракує.

Не кидаю болотом ні на кого, тільки хочу піддати думку, чи не пора б уже і в Коннектикаті щось більше зробити, крім храмових обідів? А є в нас професіонали і щирі патріоти. Треба відродити молодечі організації, як СУМА, ОДУМ та Пласт. Пласт, правда, існує, але не всюди.

Це повинно бути завданням нашого духовенства, вчительства та громадських і політичних організацій.

о. П. Ковальчик
Ню Брітен, Конн.

Лев Кусяка

ПАМ'ЯТІ ОСИПА ДЯКОВА-ГОРНОВОГО

(У 20-ту річницю геройської смерти)

Минає майже 50 років від дня народження і 20 років від дня геройської смерти сл. п. Осипа Дякова-Горнового, відданого борця-революціонера, члена Проводу ОУН на рідних землях, заступника голови Генерального Секретаріяту УГВР, крайового провідника Львівської округи і сотника-політвиховника Артема, А. Осипенка, О. Гончарука.

Всього 29 років прожив Осип Дяків-Горновий, і можна сказати, що всі свої зрілі роки присвятив він служінню українському народові, українській визвольній справі.

Вже в ранній молодості виявляв Осип Дяків не абиякі здібності в науці, вмів гуртувати навколо себе не тільки сільську молодь, але і старших, зокрема вирізнявся, бувши учнем Бережанської гімназії. Як передовий гімназист, втішався популярністю серед гімназійної молоді вищих і нижчих кляс. Завжди ішов з допоміжною рукою учням, які потребували додаткових лекцій для засвоєння матеріялу.

Осип Дяків-Горновий народився в селянській сім'ї у селі Олесині, Бережанського повіту. Перші шкільні роки провів в тому селі, а згодом батько віддав його на науку до Бережан. З часом і інші заможніші батьки послали своїх дітей слідами Осипа Дякова. В останні роки за Польщі було вже шість учнів у Бережанах із села Олесина. Це були Софія Смачило, замужня Кусень, що тепер живе у Філядельфії, Осип Дяків — стриєчний брат О. Горнового, Теклюня — сестра Софії Смачило Кусень, Леся Мелиш і Лев Кусяка — автор цих рядків. Мешкали ми деякий час разом у домі панства Наваринських на Адамівці, одній із дільниць Бережан.

Дім Наваринських був завжди гостинний для товаришів Осипа та Софії Смачило Кусень, не згадуючи вже нас, молодших рідношкільників. Ще досьогодні залишились у пам'яті деякі прізвища тих товаришів Осипа, що були частими гостями: Степан Голяш, провідний член ОУН, який перейшов на захід з рейдуючими частинами УПА і нині мешкає із своєю дружиною, також колишньою упівкою, в Чикаґо, Ґеня Скасків з братом, які обоє згинули в УПА, Ірина Бабуняківна, Кутний, Пришляківна, Левицький, Бакалець, Бородайко.

Осип для кожного знаходив час на розмову, і тому був всіми люблений. Не було предмету в школі, в якому не був би він передовим. Чи то в математиці, чи літературі, старовинній історії, навіть у мовах, де ще обов'язкові були грека, латина, німецька чи французька. Його окремим „гоббі" була філософія. Осип виявляв не абиякі здібності також в ораторському мистецтві. Не було гімназійної імпрези, на якій він не виступив би, як доповідач чи організатор.

Треба підкреслити і його релігійність: щоранку перед наукою в школі і після школи заходив він до церкви. Ще малою дитиною ходив завжди до церкви разом з батьками, які також багато часу присвячували церковному життю.

Батько Осипа — Василь Дяків, ще й сьогодні, вийшовши на еміґрацію, не зважаючи на інші обов'язки, віддає рештки своїх сил служінню Богові, будучи дяком на парафії у Френкфорді-Філядельфія. Осип, бувши ще гімназистом, належав до Марійської Дружини в Бережанах і залюбки служив при вівтарі.

Живучи постійно в Бережанах, Осип добре пізнав окупаційну польську владу, всі кривди, яких зазнавав український народ, соціяльну і політичну несправедливість, експлуатацію, терор, кримінали і тортури над провідним елементом громадського і політичного життя. Все це в душі Осипа загострювало бажання відплати.

Може найбільш рішальним фактором у формуванні характеру і світогляду Осипа була приналежність його з молодих літ до Юнацтва ОУН.

Збагнувши, що тільки така зорганізована формація, як ОУН, є найкращим форумом для служіння українській визвольній справі, складає він приречення ОУН і поринає у вир революційної боротьби.

З початком другої світової війни Осип, перебуваючи на керівних постах Юнацтва ОУН, виявив незвичайні здібності зацікавлювати широкі кола сільської молоді ідеями Організації. У великій мірі сприяли в цьому йому широкі зв'язки з шкільними товаришами. Здається, не було села на Бережанщині, що його не відвідав би Осип. Не було юнака, який не чув би його запального слова. Не було людини, якій не було б відоме прізвище — Осип Дяків.

Закінчивши гімназію з відзначенням, почав Осип студії філософії у Львові, але вже 20-го вересня 1940 р. большевики його арештували і вивезли спочатку до тернопільської тюрми, а потім до Бердичева.

Про період ув'язнення Осипа Горнового, про звірячі методи допитів в НКВД і про власні переживання описує його батько Василь Дяків у книжці „Ідея і Чин".

З інвазією гітлерівської Німеччини на Совєтський Союз Осип щасливо видобувся з підпаленої большевиками тюрми в Бердичеві і, хоч фізично докраю знесилений, вже в дорозі додому, поринув знову в організаційну роботу, виголошуючи патріотичні промови, закликаючи до відбудови власної державности, що її проголосило Актом 30-го червня 1941 р. Українське Державне Правління з прем'єром Ярославом Стецьком на чолі.

Повернувшися в рідну Бережанщину, Осип дістає доручення працювати в Окружному Осередку Пропаґанди ОУН.

У той час Бережанщина, як і довколишні повіти, приготовлялася до вшанування поляглих героїв Визвольних Змагань, жертв большевицького терору і державних постатей українського народу. Майже в кожному селі була висипана символічна могила в їх честь.

Надзвичайно маркантним, можна сказати стихійним, було посвячення могили на горі Лисоні в честь Українських Січових Стрільців, які згинули в бою з большевиками в 1916 році. Участь в ньому взяли понад дві тисячі зорганізованої молоді і тисячні маси народу із 75 священиками та деканом Є. Бачинським, які відправили панахиди і Служби Божі.

Згадую про це тому, що саме із тієї могили промовляв між іншими тоді 20-літній Осип Дяків-Горновий від ОУН.

Осип Дяків-Горновий, крім праці в Окружному Осередку Пропаґанди, кожну вільну годину використовував, заочно студіюючи журналістику на УТГІ в Подєбрадах.

З хвилиною, коли Українське Державне Правління з прем'єром Ярославом Стецьком було заарештоване німцями, коли виявилось дійсне відношення гітлерівської Німеччини супроти України, ОУН переставилась на нові рейки, підготовляючись до відкритої боротьби на два фронти — проти большевицької Москви і „визвольників" із Заходу.

Почали творитися відділи самооборони, які з часом

(Закінчення на стор. 3-ій)

СОЮЗОВЦІ! ЦЬОГОРІЧНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.885 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 1.115 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО 6,000. ДОКЛАДІТЬ УСІХ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ЦЕЙ КОНВЕНЦІЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ПЕРЕВІРКА І ПІДСУМКИ СТАНУ І ДІЯЛЬНОСТИ УНС...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зрівняти цьогорічні здобутки з минулорічними. Звітодавець в дальшому назвав цілий ряд організаторів, Відділів і Округ, які мали найкращі успіхи в цьогорічній організаційній кампанії. Між організаторами перше місце займає головний радний Василь Дідюк з Торонта, який зорганізував у цьому році 199 нових членів. Між Відділами перше місце зайняв 221-ий Відділ в Чикаґо (секретар головний радний Тарас Шпікула), а між Округами перше місце має вже другий рік підряд Округа в Чикаґо. Ці поважні організаційні здобутки минулого і цього року майже „з'їли" такі ж поважні втрати членів, головно тому, що саме тепер дозрівають грамоти на 20-літнє забезпечення, що їх масово вибирали нові поселенці після другої світової війни. Звітодавець окремо зупинився на цьогорічній осінній кампанії, яка почалася в половині вересня і продовжується. В тому часі відбулося 26 окружних організаційних зборів з участю головних урядовців та ряд спеціяльних організаційних поїздок та відвідин Відділів. Оглядом ряду інших організаційних заходів та організаційної і секретарської праці в Головній Канцелярії закінчив д-р Я. Падох свій звіт.

Звідомлення Вол. Сохана

Заступник гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, звітуючи про рух і стан членства в 1970 році, подав, що з кінцем листопада 1970 року УНСоюз нараховував 89,139 членів, в тому числі 74,016 активних членів. Здобутки 4,717 нових членів за 11 місяців цього року покрили втрати в загальному числі членів і дали ще на чисто прибуток у загальному членстві на 32 члени. В активному членстві поніс УНС за цих 11 місяців втрату 1,567 членів, головно внаслідок виплат 20-річних грамот кляс P-20 та E-20, якими були забезпечилися 20 років тому нові іміґранти. До дня нарад вже в грудні наспіли до Головної Канцелярії 142 аплікації нових членів, в тому 63 аплікації з Канади, на терені західних провінцій якої проходила в останніх місяцях посилена членська кампанія.

Звітуючи про працю Рекордового Відділу, В. Сохан поінформував, що вже 10-го грудня були розіслані відділам грамоти нових членів, прийнятих з кінцем листопада, а 11-го грудня закінчували оба відділи, Рекордовий та Фінансовий, висилку місячних виказів та рахунків на грудень. Разом із цими місячними розметами розіслав Рекордовий Відділ друки на склади та адреси урядів відділів на 1971 рік і пригадки-заклики до відділових урядовців, щоб вони присилали скоріше грудневі розрахунки із зібраних вкладок, бо спізнені відділи будуть поміщувані в річних звітах. Крім того Володимир Сохан взяв участь у двох різних курсах для керівників машинових відділів бюр, щоб докладніше запізнатися із можливістю користуватися цими машинами в УНСоюзі. Він подав докладні числа коштів винайму та закупу бюрових машин цих двох фірм та заповів, що робитиме дальші досліди і переговори в цій справі.

Вкінці свого звіту В. Сохан згадав про свою співпрацю із „Свободою".

Звіт проф. Івана Телюка

Заступник гол. предсідника проф. Іван Телюк у звітовому часі продовжував, теоретично і практично, ширити добре ім'я УНСоюзу, зокрема серед молоді і професіоналістів. Як економіст, дораджував у фінансових справах. Відбув організаційні поїздки та взяв участь в організаційних нарадах у Бофало, Рочестері, Бостоні і Ню Гейвені. Особисто приєднав до УНСоюзу 25 членів.

Звіт сенатора Павла Юзика

Репрезентуючи УНСоюз в Канаді та очолюючи складене з канадійських головних урядовців Представництво УНС в Канаді, звітодавець був у постійному зв'язку з поодинокими головними урядовцями та секретарями Відділів, як і з головним представником УНС перед урядом Канади („чіф ейджент") адв. Р. Максимовим. Поробив заходи для заанґажування нового організатора в Західній Канаді і наладнує справу канадійської канцелярії УНСоюзу. Звіти головного секретаря д-ра Я. Падоха та заступника головного предсідника В. Сохана потверджують дальший ріст і розвиток УНСоюзу в Канаді, здобуваючи нові терени і нових членів.

Звіт пані Марії Душник

Заступниця гол. предсідника пані Марія Душник звітувала про свою участь в організаційних нарадах в Ню Йорку, Аллентавні, Фреквіллі, Піттсбургу і Ню Гейвені, висловлюючи свої спостереження та ряд рекомендацій. Очолюваний нею Жіночий Комітет УНСоюзу приділює увагу організаційній праці жінок і серед жінок та має в цьому напрямі нові пляни і пропозиції.

Звіт Йосипа Лисогора

Головний предсідник Йосип Лисогір в своєму звіті подав характеристику загального стану і розвитку всіх департаментів УНСоюзу.

Фінансовий відділ виказує дальший ріст. В цьому році — у порівнянні з попереднім — відсотково знову збільшилися прибутки з членських вкладок та прибутки від гіпотечних позичок та інших інвестицій. Загальні прибутки виносили чотири з половиною мільйона долярів, отже на яких три відсотки більше в порівнянні з попереднім роком.

Загальний стан членства вдержується, але новими здобутками заледве покриваються втрати. Є мало Відділів, які впродовж року здобули понад 50 нових членів. Багато Відділів взагалі не виявляють активности і не виправдують свого існування; їх треба лучити з активними Відділами.

Прибутки і видатки „Свободи" вдержуються з деякими малими відхиленнями на рівні минулорічних. Були дещо більші прибутки з продажу книжок, але менші з друкарських робіт. Дещо збільшилися передплати на „Веселку". Поважно збільшилися видатки.

„Союзівка" в цьому році мала дещо менші прибутки і дещо більші видатки. Потрібні нові видатки на ремонт та інші направи і поліпшення. В наступному 1971-му році дитячий табір для хлопців триватиме від 21-го червня до 10-го липня, для дівчат від 11-го липня до 1-го серпня, а від 2-го до 26-го серпня відбудуться українознавчі курси.

Полагоджено всі потрібні законні формальності та вже викопано першу лопату землі під 15-поверховий хмаросяг УНСоюзу. Справа тепер уже в руках будівничих, з якими досягнено засадниче домовлення.

Звіт ред. А. Драгана

Звітування закінчив ред. А. Драган коротким оглядом видавничо - культурної діяльности. Всі більші видавничі пляни на 1970-ий рік: випуск „Лікарського довідника" д-ра М. Данилюка, другий том Англомовної Енциклопедії Українознавства та Альманах УНСоюзу на 1971-ий рік — завершено.

Річні наради Головного Уряду та інші ухвали

Після звітів та дискусії над ними, винесено цілий ряд ухвал. Рішено, що річні Наради Головного Уряду УНСоюзу відбудуться на Союзівці в часі від 24 до 29-го травня 1971-го року. Дивіденда для членів в 1971-му році буде виплачена на такій самій базі, як її виплачено в цьому році. Рішено подбати про окрему книжкову відбитку розділу про „Українців в діяспорі" з другого тому Англомовної Енциклопедії для вжитку українознавчих курсів. Пропозиціями і рекомендаціями поодиноких члнів Головного Екзекутивного Комітету для добра і дальшого розвитку УНСоюзу закінчено ці чергові його наради.

Відбулася зустріч Комітету Стрийщини

(Закінчення зі стор. 1ої)

Христом. Проф. Остап Савчинський, що редаґує „Квітучі Береги", доповідав про постання, труднощі і відгук членів на 9 чисел бюлетеню. Повідомив теж, що десяте число „КБ" є в друку. З черги ред. Ірина Пеленська запрезентувала зміст Альманаху, який матиме біля 800 друкованих сторінок, включно з мапами, ілюстраціями й індексом.

Після обідової перерви відбувся під проводом д-ра Ярослава Падоха панель на тему „Моя тема і її проблеми", в якому присутні автори поодиноких статтей в книжці інформували про зміст і підхід в їхніх розвідках. Реферували: А. М. Мілянич, Лідія Бурачинська, Наталія Котович, Володимир Анрушко, Микола Ценко, Осип Бандера, Ірина Пеленська, Лев Шанковський і Ярослав Падох.

Під час спільної вечері в Народному Домі, о год. 6:00 доповідав про зміст своєї монографії про Журавенщину проф. Василь Ленцик, а касир п. Лев Штинда здав повний фінансовий звіт Комітету Стрийщини. Після вечері присутні заслухали сатиричний фейлетон з поїздки в Україну, виголошений авторкою п-і Іванкою Климовською з Філядельфії. Слава Рубель показом цікавих прозірок з теперішнього Стрия, Журавенщини та Львова, Києва і Полтави закінчила програму зустрічі.

Голова в своєму заключному слові, дякуючи всім за участь, проголосив, що три мисткині, члени Комітету Стрийщини, дарували для розгривки на фонд Альманаху свої твори, які й були виставлені на залі: Слава Гнатів — дві акварелі, Софія Петеш — олію, і Лідія Шушків — каварелю.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ВІЛЛІ БРАНДТ ЗАЯВИВ, що проблема Західнього Берліну є „пробним каменем" успіху чи невдачі теперішньої західньо-німецької політики, яка шукає „нормалізації" відносин із комуністичними державами. Але він боронив ту політику проти таких прихильних Німеччині критиків, як кол. пер-

Подяка

Закінчивши наше осіннє турне з п'єсою Лесі Українки „Лісова Пісня" складаємо щиру подяку всім організаціям та поодиноким особам, які уможливили нам виїзди й вложили багато труду в улаштуванню наших вистав:

ШИКАГО — старшим пластункам куреня „Лісові Мавки" на чолі з курінною ст. пл. Ромою Яцурою, як рівнож пл. сен. Тарасові Ліскевичові.

КЛІВЛЕНД — Злученим Організаціям м. Клівленду, відділ УККА, його секретареві п. Романові Вознякові та паням Ользі Городиській й Ірині Кашубинській, членам СУА, відділ ім. Лесі Українки.

ТОРОНТО — п. Володимирові Довганюкові.

РОЧЕСТЕР — Відділові Золотого Хреста на чолі з п. Славою Зелес, членам Пластприяту та 46 відділу СУА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — Управі Т-ва „Рідна Школа" на чолі з інж. Степаном Проциком.

Щиро дякуємо також Всім, хто щиро гостив нас в своїх домах і забезпечив нічлігами.

Спасибіг

ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА
І ВСІ ЧЛЕНИ АНСАМБЛЮ

Андрій Чорнодольський — член Дорадчої Комісії в Державному Департаменту

Вашингтон. — Андрій В. Чорнодольський, недавно наіменований на члена Надзвичайної Дорадчої Комісії для Громадської Думки і зовнішньої Політики в Державному Департаменті, зустрічався з заступником державного секретаря Михайлом Колінзом, який очолює цю Комісію.

Деякі члени комісії з'їхалися на приготовчу сесію, щоб начеркнути та обговорити цілі праці. На сесії члени комісії проаналізували ролю комісії, що являється ланкою між Державним Департаментом та суспільством, і буде джерелом інформації для Державного Департаменту у його формулюванні закордонної політики. Комісія складається з членів вибраних з усіх секторів населення. Вона включає знаних комерсантів, громадських діячів, представників усіх меншин та етнічних угруповань в Америкці. Андрій Чорнодольський, що недавно закінчив маґістерські студії на факультеті політики і державного правління, знаний з праці серед українських студентських організацій, є одинокий українець, призначений урядом до цієї Комісії.

Відзначено 50-тиріччя музичної творчости Антона Рудницького

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Цісик — скрипаль, сопрано Марта Кокольська і старший син Ювілята віртуаз-пяніст Роман Рудницький. Солістам акомпаніював Антін Рудницький. На початку другої частини концерту, президент хору „Кобзар" Володимир Жилавий відчитав привітального листа від голови Почесного Комітету проф. д-ра Богдана Гнатюка, який після важкої недуги поволі видужує дома. Опісля він відчитав список тих, які прислали письмові привіти і ще раз привітав Ювілята від „Кобзаря". Після того виконано кантату „Посланіє" на мішаний хор, оркестру і солістів, при чому оркестру заступали два фортепіяни, за якими сиділи Роксоляна Гарасимович і Роман Рудницький. Солістами були Євгенія Василенко (сопрано), Лев Рейнарович (бас-баритон) і Доріян Рудницький (челльо). Всі пані з хору „Кобзар" виступили вперше в білих суконках із спеціяльними прикрасами, що їх владила Ірина Юрчак. — Після концерту всі приявні були запрошені на прийняття в тому самому будинку: коли ввійшов туди Антін Рудницький — кількасот приявних відспівали йому „Многая літа". Концерт відбувся у гарній авдиторії Ля Саль — коледжу. — прийняття було в реставраційній залі коледжу. Приявних було кругло 400 осіб.

ПАМ'ЯТІ ОСИПА ДЯКОВА-ГОРНОВОГО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

стали зав'язком Української Повстанської Армії.

В ОУН на Бережанщині в той час заведено строгішу конспірацію, змінено псевда провідних членів і місця їх перебувань. Осип Дяків одержав нові завдання при Крайовому Проводі Юнацтва ОУН, його виданнях „Юнак" і „Вісті".

З кожним днем ставало виразнішим, що Німеччина із своїм „пляновим відступом" на східньому фронті вже засуджена на проґру. Але не можна було передбачати, як довго вона ще видержить до повної капітуляції. Німці пустошили українські землі, руйнували міста й села, вивозили масово людей на роботи до Німеччини. Все це натрапляло на збройний спротив уже тоді широковідомих загонів Української Повстанської Армії.

Вліті 1944 року українські землі знову залила большевицька навала. ОУН-УПА концентрують свої сили на затяжну боротьбу проти нового наїзника. Постає Українська Головна Визвольна Рада, в склад якої входить Осип Дяків-Горновий, виконуючи рівночасно обов'язки крайового провідника Львівського краю, а на відтинку УПА працюючи як політвиховник у ранзі сотника. Протягом трьох років був він найближчим дорадником ген.-хор. Тараса Чупринки і написав низку вишкільних ідеологічних матеріялів під назвою „Шлях до волі".

Лише частина писань О. Дякова-Горнового появилася за кордоном. До найбільш маркантних його праць належать: „За що ми боремося?", „Проти кого і проти чого ми боремося?", „Короткі відомості з ідеології, політики та теорії українського революційного націоналізму", „Підсумки успіхів нашої національно-визвольної боротьби", „Ганьба XX сторіччя".

Твори О. Дякова-Горнового перейняті глибокою вірою в український народ, вірою в його остаточну перемогу, в правильність революційної боротьби. Його писання вирізняються рідкісним умінням аналізувати московську політику, ведену супроти України і інших поневолених народів. УССР він не уважав ніякою державою, ніякою „союзною республікою", бо вона не мала й не має тих елементарних прикмет, які посідають хоч би новостворені держави Африки. Забріханість большевицької системи викрив Горновий задовго перед визначним югославським патріотом М. Джіласом. Він уже тоді, в підпіллі ствердив, що „совєтська держава — це організація клясового панування сталінських вельмож над мільйонами працюючих, експлуатованих мас і поневолених народів".

Осип Дяків-Горновий належав до тих передовиків української революційної боротьби, що, як Леся Українка, прагнули, щоб їхнє слово було тверде, як криця. І він посилав його туди, де зброя була заслаба. Своєю працею і творами він став поруч Петра Полтави, Ярослава Старуха, Дмитра Маївського, Дмитра Мирона-Орлика, хоч і був між ними наймолодший віком.

З двадцяти дев'яти років, що їх прожив Осип Дяків-Горновий, половина припадає на його творчу працю, з того шість років у бункрах УПА. За цей короткий, повний посвяти час, перейшов він усі щаблі організаційної драбини ОУН аж до самих вершин. Жаль, що Божа воля не дозволила йому далі служити визвольній боротьбі українського народу.

З смертю Осипа Дякова-Горнового Україна втратила не тільки надзвичайно талановитого журналіста, палкого носія революційних ідей українського народу, невтомного виховника та організатора, але й зразкового громадянина.

Минає двадцять років від того дня, коли перестало битися серце Осипа, але пам'ять про нього все ще така свіжа. Здається, що й сьогодні дух його витає між нами, запалюючи наші серця вогнем завзяття.

ШВЕДСЬКИЙ УРЯД ДІСТАВ від Північного В'єтнаму відповідь на запит про долю 203-ох американських військових, які „зникли в ході воєнних дій". Північно-в'єтнамські комуністи ствердили, що 45 вояків з тієї листи є в них у полоні, чотири померли, а щодо решти — їх доля комуністам нібито не відома. Американські керівні кола вважають, що 378 військовиків ЗСА є в полоні у Північному В'єтнамі.

СОВЄТСЬКА ПРЕСА Й РАДІО ПОВЕЛИ пропаґандивну кампанію у користь нової совєтської „п'ятирічки" при чому підкреслюється нібито рішення совєтського уряду поширити й покращати продукцію предметів ужиткового характеру, щоб піднести рівень життя загалу совєтських громадян.

Ділимося невимовно сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що по довгій і тяжкій недузі, заосмотрена
Найсвятішими Тайнами,
в ночі, з дня 4-ог на 5-го грудня 1970 р.
відійшла у Вічність
наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА й БАБЦЯ

бл. п.
ОЛЬГА з МАЛИЧІВ ҐАЙОВСЬКА

бувша учителька в Борщівщині, Зах. Україна.

ПАРАСТАС — в неділю — і
НАНАХИДА — в понеділок відбулися в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Ірвінґтоні, Н. Дж. в 8-ій годині вечора.

ПОХОРОН — з похоронного заведення в 10-ій годині перед полуднем до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а відтак на цвинтар Hollywood, Union, N.J. відбувся у вівторок, 8-го грудня 1970 року.

Тяжким горем прибиті:

чоловік — АНТІН
донька — ЛЮБОМИРА БОЙКО з чоловіком ОРЕСТОМ
внуки — МАРТУСЯ й ЛІДУСЯ
брат — ОМЕЛЯН з дружиною ОКСАНОЮ
братаниця — ОЛЕНКА ПРИЙМА з чоловіком ІГОРЕМ
шваґер — МИХАЙЛО СЕМКОВИЧ з донькою ІРЕНОЮ
сестрінка — ОЛЕНА КЛИМКІВ з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
ближча і дальша Родина в Америці, Канаді, Англії і в Україні

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими,
що в понеділок, 7-го грудня 1970 р. упокоївся в Бозі
на 66-му році життя
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО і БРАТ

бл. п.
МИХАЙЛО КРАВЧУК

нар. в с. Малахівці, пов. Тернопіль, Україна,
довголітній член і касир 130 Відділу УНСоюзу
в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН відбувся в четвер, 10-го грудня 1970 року.

В глибокому смутку:

дружина — ЮЛІЯ
син — МИКОЛА
брат — МИКОЛА
2 невістки
5 внуків

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всім за участь в Панахиді і похороні та за щирі вислови співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. МИХАЙЛА ДИКОГО
складаємо 25.00 долярів
на Український Вільний Університет в Мюнхені.

Клява і Віктор СОЛЯНИК

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього дня 20-го жовтня 1970 року по довгій і тяжкій недузі відійшов у Вічність
наш Найдорожчий і Незабутній
МУЖ, ТАТО, ЗЯТЬ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

бл. п. МИХАЙЛО ДИКИЙ

В дні невимовного болю і смутку та невіджалуваної втрати, багато Близьких, Приятелів та Знайомих поспішило з допомогою і моральною підтримкою для нас, за що складаємо Всім нашу щиру подяку.

Сердешно дякуємо Вел. Отцю Л. Мудрому — пароху УКЦ св. Покрови, за несення духової опіки і розради нашому Дорогому Покійному і переведення похоронних відправ.

Щиро дякуємо всім Членам хору УКЦеркви на чолі з дир. п. Б. Крушельницьким за численну участь і прекрасний спів на Панахиді 22-го жовтня.

Висловлюємо нашу сердешну подяку Вел-м Отцям УПЦеркви: Прот. С. Непрілю і Прот. П. Мелехові, а також всім Хористам під дир. п. Дм. Олійника, які звеличали чудовим співом Панахиду 23-го жовтня.

Щиро дякуємо всім Членам УНДС, які своєю присутністю вшанували пам'ять Покійного, а зокрема п. П. Самойліву за зворушливе прощальне слово над могилою.

Високоповажним п. п. д-ві В. Білецькому і д-ві В. Герасимовичу (Герсей) дякуємо за щиру і безкорисну опіку та моральну підтримку цілої родини.

Особлива подяка належиться п. Б. Крушельницькому і п. Аллі Черні, які не жалуючи ні часу, ні труду, допомогли нам полагодити всі справи у перепровадженні похорону.

Всім, що відвідували Покійного у шпиталі, були присутні на Панахидах та проводили Його до місця Останнього Спочинку, надіслали квіти, склали пожертви на Служби Божі, за вислови співчуття усно чи листовно, а також склавшим пожертви на Енциклопедію Українознавства, під час поминального обіду — щиро дякуємо!

Всіх людей доброї волі нехай Господь Бог винагородить Своєю Ласкою, а нашому Дорогому і Незабутньому Михасеві нехай американська земля буде легкою.

В глибокому смутку, горем прибиті:

АЛЛА — дружина
ПЕТРУСЬ і ЮРЧИК — сини
МАРІЯ БІЛОВА — теща
ЮЛІЯ ГОЛОВАТА — шваґрова з дітьми

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В ГАРВАРДІ...

(Закінчення із стор. 1-ої)

раїнського семинару в бібліотеці Вайднер.

Проф. О. Пріцак, який вже від рана клопотався приїжджими гостями та який безпосередньо перед нарадами закінчив третю — і останню цього дня — туру оглядин виставки в бібліотеках Гоутон і Вайднер, поінформував про стан праці українознавчих судій та програму в слідуючому семестрі. Він закликав усіх членів Наукової Ради допомогти розвиткові українських студій в Гарварді, що — згідно з правильником — є головним завданням Ради.

Проф. Ярослав Білінський, секретар Ради, зреферував ряд завваг і пропозицій, висловлених листовно деякими неприсутніми членами Ради. В дискусіях взяли участь всі присутні члени: проф. Володимир Стойко, проф. Олег Федишин, проф. Мирослав Грещишин, мґр І. Кобаса, як рівнож професори Пріцак і Білінський та гість з Канади проф. Богдан Боцюрків. На запити присутніх редакторів Романа Рахманного та Зенона Снилика відповідав після формального замкнення нарад проф. О. Пріцак. Члени Ради висловлювали потребу поміщування інформаційних статтей, заміток, тощо про українські студії в Гарварді в американських та канадійських наукових журналах та публікаціях, споріднених з українськими студіями дисциплін. Завважено, що навіть найменші згадки викликують зацікавлення студіями серед американських науковців. Це відноситься і до інформацій поміщуваних в щоденній пресі та журналах.

Члени висловили потребу включення до Наукової Ради ФКУ представників українських наукових установ, особливо знавців українознавчих дисциплін. Проф. В. Стойко та проф. О. Пріцак порушили справу стипендій для студентів, що бажали б спеціялізуватися в українській історії, літературі, тощо. Потреба стипендій наявна, говорив проф. Пріцак, при високих коштах студій, з одної сторони, та наших старань вишколити в Гарварді молодих українських науковців. Під цю пору, в рамцях українських студій спеціялізується 12 студентів, при чому 7 над докторськими дисертаціями. На літні курси в 1971 році вже зголосилося 47 студентів. Треба сподіватися більше. Проф. Пріцак відмітив появу першого числа квартального журналу „Рецензія", що його редаґують самі студенти.

Рада в загальному розглянула можливість скликання ширшого наукового з'їзду для реклясифікації поодиноких аспектів історії Східньої Европи.

В цілях популяризації студій та ФКУ, Рада рішила висилати доповідачів з-поміж своїх рядів до поодиноких громад, студентських товариств, тощо. Цим ресортом займеться проф. Федишин з Ню Йорку.

Рівнож присутніми на нарадах були: проф. Олександер Домбровський та кореспондентка „Голосу Америки", Ада Кулик.

На спільній вечері

Справжній „Український День" в Гарварді закінчено спільною вечерою в професорському клюбі Гарварду. Відкрив цю зустріч при спільній трапезі господар цих Днів д-р Іван Дідюк, а молитву провів, благословлячи трапезу, о. Степан Чомко, в приявності о. Дикого та о. прот. М. Пахолка. Майстром церемонії був мґр Богдан Тарнавський, який представив багатьох гостей та дотепно проводив програмою. Під час вечері коротко промовляли: докторант українських студій в Гарварді Григорій Грабович, інж. Михайло Корчинський, о. прот. Мирон Пахолок, проф. д-р Омелян Пріцак, головна радна УНСоюзу д-р Анна Чопик, яка вітала з'їзд від цієї установи, голова Української Студентської Громади в Бостоні Леся Струж, яка передала від цієї Громади 370.00 дол. на ФКУ, ред. д-р Роман Рахманний, ред. А. Драган та, на закінчення, член Гарвардського Комітету українських студій проф. д-р Ігор Шевченко, який — між іншим — ствердив, що завдяки українським студіям в Гарварді та українській громаді, яка ці студії піддержує, українознавство перетворилося з донедавньої „екзотики" в серйозну ділянку науки.

Український Бостон під знаком з'їзду в Гарварді

Хоч наради IV З'їзду ФКУ формально закінчилися ще в суботу вечером, неділя в українському Бостоні все ще стояла під знаком з'їзду. Делеґати, гості та студентська молодь взяли численну участь в Богослуженнях в обидвох українських церквах, де темою проповідей була справа української науки в Гарварді. О. Чомко — як і о. Пахолок, великий ентузіяст українознавчих студій в Гарварді — перевів паралелю у своїй проповіді поміж „двома найконечнішими справами нашого часу" — помісність Української Католицької Церкви та помісність української науки. Конечність встановлення Інституту Українознавчих Студій в Гарварді наголошував рівнож о. Пахолок у своїй промові під час бенкету з нагоди храмового свята церкви св. Андрея. Учасники з'їзду, на чолі з проф. О. Пріцаком, мґр С. Хемичом та студентами були гостями щедрих парафіян св. Андрея під час пополудневого святкування.

УКРАЇНСЬКА ГРАМАТИКА

Проф. Яр Славутич з Альбертського університету приготував новий англомовний підручник для студентів університету та самоосвіти „Нормативна українська граматика" — Standard Ukrainian Grammar. У цьому, шостому з черги підручнику (попередні були написані для шкіл і студентів різних курсів) подано повний огляд української граматики й правопису — згідно з сучасними вимогами.

25 ЛІТ ХОДИЛИ ПО БОМБІ

У м. Севастополі, на великій площі „Ушакова", біля готелю „Україна" й ін. житливих великих будинків робітники знайшли 500-кілограмову фугасну авіяційну бомбу німецького виробу. Матроси В. Бережний, А. Перепеченов і ляйт. В. Рубченко відгребли її руками й знешкодили два підривні механізми. Бомбу відвезли за місто й зірвали. Це була, за повідомленням) „Правди" з 4 грудня, „одна із тисяч фашистівських бомб знешкоджених відважними саперами після війни „Варто підкреслити, що знешкоджувати такі бомби посилають переважно тільки українців та що ніколи немає повідомлень про знайдених совєтського виробу бомб чи набоїв, лише німецькі.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Висліди змагань українських футбольних клюбів

„Тризуб", Філядельфія, переміг високим вислідом 5:0 місцеву дружину „Джерман - Ганґеріянс" у фінальних змаганнях східньої Пенсильвенії в циклі гор за футбольний чемпіонат і Чашу ЗСА.

УСК НЮ ЙОРК здобув цінну перемогу 2:0 над дружиною „Грецько - Американського СК в минулонедільних змаганнях за мистецтво „Великої Чотирнадцятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу. Ворота для УСК-у стріляв новий змагун Нелсон Берґано.

ВОЛОДИМИР ГІЛЕВИЧ, член УНС Відд. ч. 25 Т-ва Свобода в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 1-го грудня 1970 р. на 71 р. ж. Нар. в Кутах, пов. Косів, Україна, і став членом УНС в 1959 р. Похорон відбувся 3 грудня 1970 р. на цвинтарі Evergreen в Елизабет, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
Управа

LILIANNA KATRISHIN, членка УНС Відд. 65 Б-ва св. Володимира в Елізабет, Н. Дж., померла 10 серпня 1970 р. на 44 р. ж. Нар. в Елізабет, Н. Дж., і стала членкою УНС в 1929 р. Полишила в смутку мужа Юрія, сина Юрія, сестру Марію і брата Михайла. Похорон відбувся 13 серпня 1970 року на цвинтарі св. Ґертруди в Рагвай, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
А. Сміт, секр.

FRANK H. BUGRYN, член УНС Відд. 390 Т-ва І. Франка в Брістол, Конн., помер 30 липня 1970 р. на 77 р. ж. Став членом УНС в 1942 р. Полишив у смутку дітей: Франка, Івана, Нелю, Филипа, Марію і Ольгу. Похорон відбувся 3 серпня 1970 р. на цвинтарі св. Михайла в Терниллі, Конн.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Бугрин, секр.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ:
ДО ЧИСЛА
за новим стилем до 15-го ГРУДНЯ 1970 року
за старим стилем до 30-го ГРУДНЯ 1970 року
При замовленні, прошу зазначувати на котрі свята.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШЕВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:
"SVOBODA"
83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

ТАРЗАН, Ч. 6478. З гелікоптером прибув поручник Кілі

AI, TARZAN! WE GETTING PLENTY CIVILIZED! E-YA! MAYBE SOON I STOP WALKING, GO THROUGH SKY QUICK-QUICK IN SKY MACHINE!
FINE WORK, LIEUTENANT KEELEY! I'M GLAD GENERAL YEATS SENT YOU!
YOUR QX SIGNAL CAME IN VERY STRONG, SIR! HAD NO TROUBLE RIDING IT HERE! WHAT'S WRONG?
WE HAVE A VIP CASUALTY... DOCTOR DOMINIE! NURSE NAOMI SAYS IT'S URGENT TO GET HIM TO MOMBUZZI.
NURSE NAOMI? WOW! MY FAVORITE PASSENGER! THIS IS MY LUCKY DAY!
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Гей, Тарзане! Ми стаємо швидко цивілізованими! Га, може швидко перестану ходити, а плистиму через небо швидко-швидко, небесною машиною.

Добра робота, поручнику Кілі. Я щасливий, що генерал Їтс вислав тебе!

Пане, твій радіосигнал прийшов дуже сильно! Я не мав труднощів прибути сюди. Який у вас клопіт?

Маємо нещасливий випадок з дуже важливою особою. Доктор Доміні! Медсестра Наомі каже, що це пильно, щоб завезти його до Мамбузі.

Медсестра Наомі? Га! Це моя улюблена пасажирка! Сьогодні мій щасливий день.